

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

18 februari 2025

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Subsidieregeling Landbouw en openstellingen 2025

Advies

1. Vast te stellen de Subsidieregeling Landbouw Zuid-Holland;
2. Vast te stellen het Openstellingsbesluit subsidie bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 met een deelplafond van € 125.000;
3. Vast te stellen het Openstellingsbesluit subsidie technieken ammoniakreductie melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 met een deelplafond van € 2.500.000;
4. Vast te stellen het Openstellingsbesluit subsidie meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 met een deelplafond van € 1.000.000;
5. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarmee Provinciale Staten worden geïnformeerd over de Subsidieregeling Landbouw Zuid-Holland, Openstellingsbesluit subsidie bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen Zuid-Holland 2025, Openstellingsbesluit subsidie technieken ammoniakreductie melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 en Openstellingsbesluit subsidie meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen Zuid-Holland 2025;
6. Te bepalen dat de Subsidieregeling Landbouw Zuid-Holland, Openstellingsbesluit subsidie bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen Zuid-Holland 2025, Openstellingsbesluit subsidie technieken ammoniakreductie melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 en Openstellingsbesluit subsidie meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 worden gepubliceerd in het Provinciaal Blad;
7. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Subsidieregeling Landbouw Zuid-Holland, Openstellingsbesluit subsidie bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen Zuid-Holland 2025, Openstellingsbesluit subsidie technieken ammoniakreductie melkveehouderijen Zuid-Holland 2025 en Openstellingsbesluit subsidie meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen Zuid-Holland 2025.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in afstemming met mevr. Koning:

- Het GS-voorstel te actualiseren naar de huidige inzichten;
- In de subsidieregeling in artikel 2.2.5 bij de weigeringsgronden toe te voegen dat als je geen ontwikkelplan hebt, je niet in aanmerking komt voor een subsidie;
- De duur van de indieningstermijn op te rekken, omdat je jezelf met een beperkte openstellingstijd in een tijds-klem zet;
- In de GS-brief aan PS op p.3 bij de passage 'Technieken ammoniakreductie' de zin 'Hiermee willen we melkveehouderijen stimuleren om te investeren in technieken die ammoniakemissie reduceren' te vervangen, omdat met deze zin een verkeerde verwachting gewekt kan worden. Boeren moeten niet de illusie hebben dat hiermee al hun problemen opgelost zijn. We doen dit om te kijken/proberen of het in de praktijk werkt. Het gaat om verwachttingsmanagement;

- In het GS-voorstel een check te doen op het financieel kader. Als de bedragen opgeteld worden, telt dit op tot een hoger bedrag dan in de Begroting 2025 is voorgesteld. Als het financieel kader niet blijkt te kloppen, moet het onderwerp terugkomen in GS.

Bijlagen

1. Subsidieregeling Landbouw Zuid-Holland
2. Openstellingsbesluit bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen
3. Openstellingsbesluit meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen
4. Openstellingsbesluit technieken ammoniakreductie melkveehouderijen

1 Toelichting voor het College

Een nieuwe subsidieregeling voor de landbouw (Srl).

Het Zuid-Hollandse landbouwbeleid streeft naar een divers en toekomstbestendig agrarisch bedrijf: hoogtechnologisch, natuurinclusief en multifunctioneel. Deze regeling stimuleert stappen in de melkveehouderij om ammoniakemissies te reduceren en duurzame bedrijfsontwikkeling te bevorderen.

Er wordt voorgesteld een nieuwe subsidieregeling in het leven te roepen. Welke flexibel is en op een later moment kan worden uitgebreid om zo mee te kunnen gaan in de behoefte vanuit de landbouwsector en bestuurders.

Zie voor een uitgebreidere inhoudelijke toelichting ook de GS-brief aan Provinciale Staten.

Nieuwe subsidieregeling landbouw Zuid-Holland

Met de nieuwe Subsidieregeling landbouw Zuid-Holland (Srl) wordt een bijdrage geleverd aan het realiseren van verschillende provinciale ambities: verlagen van de emissies, zoals ammoniakuitstoot, alsmede de ondersteuning van melkveehouderijen bij de verduurzaming van hun bedrijf.

De inzet van het subsidie-instrumentarium voor landbouw wordt de komende tijd steeds belangrijker om de verschillende beleidsdoelen te halen. Daarom wordt voorgesteld een nieuwe subsidieregeling voor landbouw vast te stellen.

Deze nieuwe regeling wordt opgesteld als aanbouwregeling. We leggen nu drie paragrafen voor verduurzaming van de melkveehouderijen voor ter vaststelling. Later kunnen er, indien daar (rijks)budget, capaciteit en bestuurlijke ambities voor zijn, nieuwe paragrafen worden toegevoegd.

Het is de bedoeling om op termijn ook de landbouwactiviteiten uit de Subsidieregeling Groen Zuid-Holland (Srg) in geactualiseerde vorm over te brengen naar de Srl. Hiervoor wordt eerst een brede evaluatie van de Srg opgestart.

Inhoud regeling

De regeling bestaat uit drie hoofdstukken en drie paragrafen.

De paragrafen richten zich op verduurzaming van melkveehouderijen en ondersteunen initiatieven zoals het Fieldlab Groene Hart. Afhankelijk van beschikbare middelen en lopende processen, kunnen later subsidiemogelijkheden voor andere landbouwsectoren worden toegevoegd.

Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen. Artikel 1.2 stelt dat openstellingsbesluiten door het college per paragraaf maatwerk kunnen bieden door gebieden aan te wijzen of uit te sluiten.

Hoofdstuk 2 bevat de verschillende subsidiemogelijkheden. Een aantal landbouwsubsidies staan momenteel in de Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016 (Srg), maar kunnen uiteindelijk naar de

nieuwe regeling worden overgeheveld. We bieden nu de volgende subsidiemogelijkheden voor melkveehouders:

Paragraaf 1

Bedrijfsontwikkelpannen: Subsidies beschikbaar tot €7.000 om plannen op te stellen voor duurzame en financieel gezonde bedrijfsvoering.

Paragraaf 2

Technieken ammoniakreductie: Subsidies van 40% tot 65% van de kosten, tot een maximum van € 125.000, voor investeringen in technieken om ammoniakemissies te verminderen.

Paragraaf 3

Meetsystemen ammoniakemissies: 100% subsidie tot € 70.000 voor systemen die ammoniakemissies meten, specifiek rond het Natura-2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haeck.

Overwegingen regeling

Zoals in de herziening van het omgevingsbeleid 2024 vastgelegd zetten we met het Zuid-Hollandse landbouwbeleid in op het mogelijk maken van verschillende ontwikkelpaden voor de landbouw. Deze regeling is een eerste aanzet om stappen op deze ontwikkelpaden in de melkveehouderij te stimuleren. Middels paragraaf 2.1 worden melkveehouders gefaciliteerd in het maken van keuzes omtrent de ontwikkeling van hun bedrijf. We dagen melkveehouders uit om een integraal en toekomstbestendig bedrijfsontwikkelpaan te maken, waarmee ze niet alleen handelingsperspectief creëren voor de duurzame (door)ontwikkeling van hun bedrijf, maar ook een goede gesprekspartner voor de overheid zijn. Middels paragraaf 2 kan een melkveehouder subsidie aanvragen om een aantal technische maatregelen te nemen om ammoniakemissies te reduceren. De regeling gaat nu open met provinciaal geld dat is gelabeld aan stikstofreductie, vandaar dat de eerste openstelling van de regeling focust op ammoniakreductie. We zijn ons ervan bewust dat er onzekerheden en uitdagingen zijn rondom het reduceren van ammoniakemissies. Met deze regeling kiezen we ervoor om ons daardoor niet tot stilstand te brengen, maar om agrariërs te stimuleren om na een zorgvuldige afweging wel maatregelen te nemen. Alleen door daadwerkelijk aan de slag te gaan in de praktijk kunnen we namelijk ervaring op doen, resultaten meten en op basis daarvan met elkaar leren en maatregelen door ontwikkelen. We hebben een divers palet aan duurdere en goedkopere technieken geselecteerd, waardoor de regeling voor zowel kleinere als grotere melkveehouderijen interessant kan zijn. In combinatie met het integrale bedrijfsontwikkelpaan, beogen we hiermee de ondernemer te faciliteren in een evenwichtige afweging in de balans tussen de agrarische bedrijfsvoering, de financiële gevolgen en de ecologische impact.

Er is onderzocht of we nu ook gelijk maatregelen uit andere ontwikkelpaden in deze regeling kunnen verwerken, dat bleek echter voor nu juridisch en uitvoeringstechnisch een te grote stap. We onderzoeken komend jaar andere manieren om dit wel mogelijk te maken. Ook is er ander subsidie-instrumentarium (in ontwikkeling) dat al een aantal maatregelen op deze andere ontwikkelpaden stimuleert, zie ook figuur 1 in de GS-brief. De Srl is zo ontworpen dat het mogelijk is om steeds paragrafen toe te voegen, daardoor hebben we met deze regeling een tool in handen waarmee we komende tijd (Rijks)middelen, waaronder mogelijk (een deel

van) de ZH-PLG middelen, ten behoeve van de verduurzaming van de landbouw naar het boerenerf kunnen krijgen.

Stikstofruimte

Met de technieken die gesubsidieerd worden in paragraaf 2.2 komt in theorie stikstofruimte vrij. Agrariërs vragen vaak wat er met deze bespaarde stikstofruimte gaat gebeuren. Stikstofruimte opnieuw inzetten gaat via intern salderen (stikstofruimte voor activiteit inzetten op zelfde locatie (bijv. uitbreiding in aantal koeien)) of extern salderen (stikstofruimte voor activiteit inzetten op andere locatie (bijv. woningenbouw of bedrijfsuitbreiding elders). Op dit moment is zowel intern als extern salderen met stikstofruimte door techniek aan strenge voorwaarden gebonden. Ten eerste, omdat recent door uitspraken van de Raad van State intern salderen, net als extern salderen, vergunningplichtig is geworden. Ten tweede, omdat de stalbeoordelingssystematiek van de Regeling Ammoniak Veehouderij (RAV) nog niet voldoende geborgd is, waardoor het überhaupt heel lastig is om deze technieken in een vergunning te verwerken. Verder voorziet de provinciale Beleidsregel Salderen dat 30% van de te salderen ruimte wordt afgeroomd naar de natuur. Deze beleidsregel geldt op dit moment alleen voor extern salderen, we weten nog niet of dit ook voor intern salderen zal gaan gelden. Om bovenstaande redenen hebben we nu geen voorwaarden opgenomen in de regeling over wat er met de vrijkomende stikstofruimte mag gebeuren.

De recente rechterlijke uitspraken leiden dus tot toegenomen onzekerheid over wat er met de bespaarde stikstof wel of niet mag gebeuren en over de consequenties van de aanschaf van een techniek op de vergunning van een bedrijf. Dit maakt het minder aantrekkelijk voor agrariërs om in ammoniakreducerende technieken te investeren. Tegelijkertijd zien we dat om emissies te reduceren en bedrijven te verduurzamen investeringen in emissiearme technieken juist nu hard nodig zijn, ook om deze technieken in de praktijk te testen en waar nodig door te ontwikkelen. Daarom stellen we voor de regeling wel open te stellen en onderzoeken we de mogelijkheden om agrariërs begeleiding aan te bieden bij het vergunningstraject, bijv. in de vorm van zaakwaarnemers.

Gebiedsgerichte inzet van paragraaf 2.3

Voorgesteld wordt om paragraaf 2.3 (meetsystemen ammoniakemissies) in de eerste openstelling alleen open te stellen in het in het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) gedefinieerde deelgebied Nieuwkoop e.o. en daarbinnen het gebied boven de Oude Rijn, zie kaartje in 'openstellingsbesluit meetsystemen ammoniakemissies'. Voorgesteld wordt om paragraaf 2.3 alleen in dit gebied open te stellen, omdat dit gebied direct naast het stikstofgevoelige natuurgebied Nieuwkoopse Plassen & de Haeck is gelegen waar in 2025 ook gestart wordt met het meten van de stikstofdepositie (meetnetwerk Nieuwkoop). Het meten van zowel emissies als depositie in één gebied leidt naar verwachting tot waardevolle inzichten en informatie. Een tweede openstelling vindt mogelijk plaats in het derde kwartaal van 2025, dit is afhankelijk van de resultaten van de eerste openstelling. Bij deze mogelijke tweede openstelling wordt opnieuw afgewogen of de subsidie gebiedsgericht wordt ingezet.

Ook voor de andere paragrafen is de mogelijkheid er om via openstellingbesluiten gebiedsgericht open te stellen, echter zien we daar nu onvoldoende aanleiding voor.

Financieel en fiscaal kader

In de Begroting 2025 is aan Provinciale Staten een hoofdplafond voor de Srl voorgesteld van €3.625.000. De dekking is geregeld binnen Ambitie 5. Hiervan wordt €3.500.000 ingezet voor stikstof reductie (budget gelabeld aan stikstof) en €125.000 is in de begroting gelabeld aan landbouwbeleid algemeen. Via de openstellingsbesluiten wordt het hoofdplafond dat in 2024 is vastgesteld door Provinciale Staten door het college als volgt verdeeld over de verschillende paragrafen van de Srl:

- Openstellingsbesluit subsidie bedrijfsontwikkelpannen melkveehouderijen Zuid-Holland 2025
 - o Deelplafond: €125.000
 - o Programma: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland, beleidsdoel 'toekomstbestendige landbouw'
 - o Financiële risico's: Er zijn geen financiële risico's. De provincie gaat pas de verplichting aan op het moment van subsidieverstrekking.
- Openstellingsbesluit subsidie technieken ammoniakreductie melkveehouderijen Zuid-Holland 2025
 - o Deelplafond: €2.500.000
 - o Programma: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland, beleidsdoel 'stikstofreductie'
 - o Financiële risico's: Er zijn geen financiële risico's. De provincie gaat pas de verplichting aan op het moment van subsidieverstrekking.
- Openstellingsbesluit subsidie meetsystemen ammoniakemissies melkveehouderijen Zuid-Holland 2025;
 - o Deelplafond: €1.000.000
 - o Programma: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland, beleidsdoel 'stikstofreductie'
 - o Financiële risico's: Er zijn geen financiële risico's. De provincie gaat pas de verplichting aan op het moment van subsidieverstrekking.

Juridisch kader

Grondslag van de Srl en bijbehorende openstellingsbesluiten is de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland (Asv). Dit betekent dat naast de subsidievoorschriften in deze subsidieregeling ook de subsidievoorschriften uit de Asv van toepassing zijn. Daarnaast staan ook in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) algemene bepalingen die onverkort van toepassing zijn. De regeling en de bijbehorende openstellingsbesluiten worden ten behoeve van de inwerkingtreding bekendgemaakt in het Provinciaal Blad. Ook wordt in verband met staatssteun een kennisgeving gedaan aan de Europese Commissie (dit geldt met name voor paragraaf 2).

Risicoanalyse

Voor elke paragraaf is een risicoanalyse uitgevoerd om Misbruik en Oneigenlijk (M&O-beleid) gebruik te voorkomen.

Voor paragraaf 2 geldt dat er geen risicoprofiel is bepaald omdat deze subsidies op grond van de staatssteunregels op basis van kosten en prestaties worden vastgesteld.

De risicoanalyse is bepalend voor het aantal steekproefsgewijze controles, die zullen worden uitgevoerd nadat de gesubsidieerde activiteiten zijn verricht. Hierbij wordt uitgegaan van de drie standaardarrangementen voor verlening en vaststelling van subsidies, waarbij de hoogte van het subsidiebedrag het arrangement bepaalt, te weten:

Arrangement	Hoogte subsidiebedrag	
1	tot € 25.000	ambtshalve vaststellen of desgevraagd verantwoording over de prestatie
2	Vanaf € 25.000 tot € 125.000	verantwoording over de prestaties en beknopt financieel en desgevraagd aanleveren financiële bewijsstukken
3	Vanaf € 125.000	verantwoording over kosten en prestaties

De arrangementen onderscheiden zich van elkaar door de voorwaarden en verplichtingen die worden gesteld aan de uitvoering en verantwoording van de subsidie. Hoe lager het subsidiebedrag hoe minder verantwoordingseisen er worden gesteld en hoe eenvoudiger de uitvoering is.

Paragraaf 1 valt onder arrangement 1 en heeft een midden risicoprofiel. Paragraaf 2 valt onder arrangementen 1 en 2 en heeft ook een midden risicoprofiel. Om dit risicoprofiel beheersbaar en aanvaardbaar te maken, is het aantal uit te voeren steekproeven direct gekoppeld aan dit risicoprofiel. Nadere beheersmaatregelen zijn op dit moment niet mogelijk, anders dan het algemene Sanctiebeleid dat is ingevoerd en dat onderdeel uitmaakt van hiervoor genoemd M&O-beleid. Het risicoprofiel wordt dan ook geaccepteerd om uitvoering te geven aan het beleid door middel van deze paragrafen.

2 Voorafgaande besluitvorming

N.v.t.

3 Proces

Provinciale Staten worden door middel van de GS-brief aan PS geïnformeerd over de vaststelling van de Srl en de openstellingsbesluiten.

De aanvraagperiodes van elk openstellingsbesluit liggen tussen 1 april en 13 juni 2025. Na afloop van deze aanvraagperiodes worden de Srl en de openstellingsbesluiten geëvalueerd. Als er aanvullende (Rijks)middelen beschikbaar komen, worden op basis van de evaluatie tweede openstellingsbesluiten voorbereid, mogelijk ook voor nieuwe paragrafen.

4 Participatie en rolneming

De hoofdlijnen van de Srl zijn afgestemd met de partners van het Fieldlab Groene Hart, te weten Boeren met Perspectief, Boerennatuur, Stichting Wij.land en KTC.

5 Communicatiestrategie

Na publicatie in het Provinciaal Blad worden de Srl en de openstellingsbesluiten gepubliceerd op de provinciale website. Via de gebiedsprocessen en andere bestaande netwerken wordt de doelgroep gewezen op de subsidiemogelijkheden. Daarnaast wordt de regeling onder de aandacht gebracht via een persbericht in vakbladen en een webinar. Het webinar biedt ook ruimte voor het stellen van vragen.